

Het Marktwerkingspaleis

Prof. dr. M.P. Schinkel*

Het kan bijna niet missen, Den Haag krijgt er binnenkort een ambtsgebouw met allure bij: het Marktwerkingspaleis. Zoals het Vredespaleis een eeuw geleden werd gebouwd voor het Permanente Hof van Arbitrage, zo biedt het Marktwerkingspaleis passende huisvesting aan de Nederlandse 'toezichthouders niet-financiële markten'.¹ Minister Verhagen wil die met spoed samenvoegen tot een 'slagvaardige' nieuwe toezichthouder, te beginnen met NMa, OPTA plus de Consumentenautoriteit – en liefst meteen ook de NZa erbij. Zijn CDA gaf in de voorzet daartoe mee dat de nieuwe organisatie het toezicht baseert op: 'vertrouwen in plaats van wantrouwen richting ondernemers'.² Den Haag, stad van Vrede en Welvaart.³

Het Marktwerkingspaleis zal een zuilengalerij hebben voor De Consument – met hoofdletters. Er komen zalen voor de juridische dienst en het bureau van de hoofd-econoom, met aangrenzende vertrekken voor energie, transport, telecom, en ook alvast voor water. Er is een bibliotheek met alles wat ter wereld ooit verscheen op het gebied van regulering en mededingingsbeleid. Er komen lange wandelgangen, en het paleis zal worden bevolkt door jonkvrouwen en lakeien die precies weten waar in Nederland de marktmachtconcentraties zich bevinden, wie er volgens het Economisch Empirisch Detectie-Instrument (EEDI) zeer waarschijnlijk met wie samenspannt, en met welke kostenstructuren elke sector opereert. En natuurlijk zullen er beelden zijn, bustes en

portretten van diverse voorvechters van de maatschappelijke welvaart uit alle tijden, van Adam Smith tot Neelie Kroes.

Helaas is de gemelde fusie van toezichthouders minder nobel geïnspireerd dan de eerste Vredesconferentie van Den Haag. Ze is vooral ingegeven door de wens te bezuinigen op het Hollandse markttoezicht, als onderdeel van operatie 'Compacte Rijksdienst'. We hoeven van Rijkswege hier dus geen gezichtsbepalende architectuur te verwachten. Het Vredespaleis werd gebouwd naar een ontwerp van Louis Cordonnier, betaald door Andrew Carnegie. Maar terwijl je zou denken dat er toch voldoende gefortuneerde Nederlanders moeten zijn die hun kapitaal op markten – goed en minder goed functionerende – hebben verdiend, heeft er zich tot op heden geen weldoener met smaak gemeld.

Het zal dus wel bij een intern doe-het-zelf verbouwinkje blijven van de huidige, gehuurde, onderkomens – hier en daar een gipswandje, beetje stuken, likje verf. Tijdens de verbouwing blijft de winkel gewoon open – althans voor die 10 procent van de ondernemingen die niet al op inspectievakantie is. Het postadres verandert niet. Het acroniem 'NMa' kan blijven en wordt overkoepelend: het komt te staan voor 'Nederlandse Marktautoriteit'. Niet OMA (Onafhankelijke MarktAutoriteit) of DNA (De Nieuwe Autoriteit), zoals gonst! Alstjeblijft zeg! Het pas duur verworven webadres www.nma.nl – tot voor kort van een bedrijf dat de crisis echter niet lijkt te hebben overleefd – blijft een goede koop! Er is niet eens een nieuw logo nodig, zodat ook het NMa-briefpapier kan worden opgebruikt, evenals de pennen en de folders.

Met al onze Hollandse zuinigheid moeten we echter goed oppassen dat de organisatiestructuur van de nieuwe markttoezichthouder geen *vernacular architecture* wordt. Dat is architectuur zonder architect, door Frank Lloyd Wright weinig flatteus omschreven als: 'Folk building growing in response to actual needs, fitted into

* Prof. dr. M.P. Schinkel is hoogleraar Competition Economics and Regulation aan de Universiteit van Amsterdam en co-director van het Amsterdam Centre for Law and Economics (ACLE).

1. Brief van minister Verhagen aan de Tweede Kamer, 28 maart 2011, p. 1.
2. @GerdaVerburg, 07/06/2011 16:21.
3. Brief van minister Verhagen aan de Tweede Kamer, 28 maart 2011, p. 6: 'De doelstelling voor de nieuwe toezichthouder is het vergroten van de welvaart.'

environment by people who knew no better than to fit them with native feeling.⁴ We hebben niks aan een houtje-touwtje NMa. Het Marktwerkingspaleis dient stevig te worden gefundeerd en recht opgetrokken op wat we weten over de optimale rolverdeling en het samenspel tussen algemeen mededingingstoezicht en sectorspecifieke regulering. Daarover is veel bekend. Er is uitgebreid onderzoek naar gedaan en uitvoerig over gepubliceerd. Er is meer dan voldoende deskundigheid. Maar daarvan moet dan wel gebruik worden gemaakt.

Het plan van de minister maakt eerder een haastige, weinig doordachte indruk. Eind volgend jaar al moet de fusie geconsumeerd zijn. De brief van 28 maart is – na vooral algemeenheden in Deel I – vaag over de vorm en voordelen van de samenvoeging. In paragraaf 4 staat dat ze ‘synergievoordelen’ zou opleveren door ‘op basis van samenwerkingsprotocollen gebruik te maken van elkaars kennis en kunde’. Een ambtelijke werkgroep onderzoekt hoe die synergieën precies de beoogde 7 miljoen euro moeten opleveren – want dat zag de minister ook niet meteen. Waarom is niet publiek wie er door deze werkgroep worden gehoord? Over de stuurgroep die de nieuwe NMa ontwerpt, is ook niets officieels bekend. Er zouden kopstukken uit de fusiepartners zelf in zitten – plus Hans van der Vlist van VROM, een weg- en waterbouwkundige.⁵ De groep zou voor 1 juni verslag doen. Is dat verslag er al? Er staat niets online. Komt er gelegenheid voor inspraak? Ja toch zeker! Een publieke consultatie zou passend zijn.

Wel schrijft de minister dat de OPTA overbodig is geworden: ‘Ook ontwikkelen bepaalde markten in transitie (bijvoorbeeld post en telecommunicatie) zich verder tot concurrerende markten, waardoor markttoezicht op termijn wellicht meer achteraf kan plaatsvinden.’⁶ Maar hoe wordt gegarandeerd dat de NMa een snelle antitrust-interventiemacht blijft, en niet het type regulator-toezichthouder wordt dat belegert? Hoe verhoudt zich dat met het doorschuiven van Chris Fonteyn? En ook Jaap de Keijzer is in de eerste plaats een reguleerder – op het ICN-congres, afgelopen mei, onthulde hij – in een hilarische, bijna Bomansiaanse speech – lid te zijn van het ‘IRN’, het ‘International Regulation Network’, en dat was de reden dat de organisatie hem alleen identificeerbaar met een afwijkend zwart lint aan zijn badge – de andere linten waren rood of twee kleuren blauw – tot het congres had toegelaten. Moet het van de economen komen?

Maar goed, laten we voorlopig optimistisch blijven. Met een beetje fantasie is er wel wat van te maken. Het Marktwerkingspaleis heeft straks twee torens, net als het Vredespaleis – dat er overigens oorspronkelijk vier zou hebben, maar toen dat zelfs voor Carnegie te duur werd paste de constructeur, een Nederlander, het ontwerp

aan. Het Muzenplein – vernoemd natuurlijk naar de negen muzen die Apollo, ook de god van de orde, niet waar, inspireerden – is de binnenplaats, met een brug over de slotgracht verbonden met de paleistuinen – het Malieveld, compleet met hofijver – je weet wel, naast dat pannenkoekententje. En stond daar niet ‘De Fontein van de Eeuwige Consumentenwelvaart’? Niet? Zullen we *die* dan laten ontwerpen door een Nederlandse top-architect?

4. Geciteerd in Paul Oliver, *Dwellings*, Londen: Phaidon Press 2003.

5. Volgens een artikel in *De Telegraaf* van 24 juni 2011 bestaat de stuurgroep naast Hans van der Vlist uit Henk Don van de NMa, Chris Fonteyn van (toen nog) de OPTA en Bernadette van Buggenum van de Consumentenautoriteit.

6. Brief van minister Verhagen aan de Tweede Kamer, 28 maart 2011, p. 5.